

STATSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/1999 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av fastighetsskattelagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 oktober 1999 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av fastighetsskattelagen (RP 100/1999 rd) till statsutskottet för beredning.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts av statsutskottets skattedelegation.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultative tjänstemannen Erkki Laanterä, finansministeriet
- överdirektör Martti Lujanen och regeringssekreterare Jyrki Hurmeranta, miljöministeriet
- juristen Tuula Korhonen, Folkpensionsanstalten
- överinspektör Eila Närhi, Skattestyrelsen
- direktör Harri Hiltunen, Statens bostadsfond
- tomtchef Jussi Eerolainen, Esbo stad
- budgetchef Lauri A. Manninen, Helsingfors stad

- ekonomiplaneringschef Pauli Outila, Vanda stad
- utvecklingschef Antti Virén, Huvudstadsregionens samarbetsdelegation SAD
- direktör Esko Kiviranta, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- direktör Ensio Hakkarainen, Byggnadsindustrins Centraförbund
- juristen Helena Kinnunen, Suomen toimitilaja rakennuttajaliitto RAKLI ry
- fackombudsman Petri Savolainen, Finlands Journalistförbund
- forskningsdirektör Mauri Marttila, Finlands Fastighetsförbund
- sakkunnige Juha Mynttinen, Finlands Kommunförbund
- ombudsman Juhani Nenonen, Finlands Egna hemsförbund
- direktör Tero Honkavaara, Industrins och Arbetsgivarnas Centraförbund
- professor Mikael Hidén.

Alastaro, Laihela, Pyhärinta, Pöytyä och Sulka-va kommuner har lämnat skriftliga utlåtanden i frågan.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att fastighetsbeskattningen effektiviseras genom en höjning av de nedre gränserna för skattesatserna för fastigheter. Enligt förslaget skall minimiskattesatserna höjas så

att den allmänna fastighetsskatteprocentsatsen är 0,50—1,00 i stället för nuvarande 0,20—1,00 och skatteprocentsatsen för byggnader som an-

vänds för stadigvarande boende 0,22—0,50 i stället för 0,10—0,50.

Vidare föreslår regeringen att kommunen särskilt skall kunna fastställa en skatteprocentsats på minst 1,00 och högst 3,00 för obebyggda byggnadsplatser. Den högre skatteprocentsatsen tillämpas på sådana obebyggda byggnadsplatser som enligt detaljplanen får bebyggas och som är i samma ägares ägo. I det nya 2 mom. i 12 § föreslås en bestämmelse om när en byggnadsplats anses vara i samma ägares ägo.

Slutförvar för använt kärnbränsle skall enligt förslaget jämföras med kärnkraftverk vid påför-

ande av fastighetsskatt. Skatteprocentsatsen för byggnader och konstruktioner som hör till slutförvar för använt kärnbränsle kan följaktligen bestämmas till högst 2,20.

Dessutom föreslår regeringen att i lagen skall tas in en bestämmelse om att den fastställda fastighetsskatteprocentsatsen skall meddelas Skattestyrelsen.

De ändrade skatteprocentsatserna tillämpas första gången då fastighetsskatteprocentsatserna för 2000 bestäms. Kommunen kan fastställa skatteprocentsatsen för obebyggda byggnadsplatser första gången för 2001.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som nämns i propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet lagförslaget behövligt och tillstyrker det med följande ändringar och anmärkningar.

Detaljmotivering

Enligt det föreslagna 3 mom. i 12 a § anses en byggnadsplats vara i samma ägares ägo då en del av den ägs av ett bolag eller en annan sammanlutning "som bildats genom ägarens försorg". Skrivningen av bestämmelsen förbigår dock frågan om ägaren fortfarande har någon form av ekonomisk koppling till bolaget eller sammanlutningen. Utskottet föreslår därför att bestämmelsen formuleras tydligare (*Utskottets ändringsförslag*).

Enligt propositionen tillämpas de ändrade skatteprocentsatserna första gången vid fastighetsbeskattningen för 2000. Kommunfullmäktige kan dock först hösten 2000, då beskattningen för 2001 fastställs, första gången fastställa skatteprocentsatsen för obebyggda byggnadsplatser enligt lagförslaget 12 a §.

Syftet med den stegvisa ikraftträdelsen är enligt den muntliga utredning finansministeriet har lämnat utskottet att se till att både skatteförvaltningen och kommunsektorn kommer att ha tillräckligt tid på sig att genomföra reformen.

När statsutskottet den 5 juni 1998 godkände den förra ändringen i fastighetsskattelagen framhöll det i sitt enhälliga betänkande StaUB 17/1998 rd i samband med behandlingen av 13 a §, som gäller skatteprocentsatsen för allmännyttiga samfund, bland annat följande: "I syfte att säkerställa att reformen kan införas så friktionsfritt som möjligt föreslår utskottet att den skall börja tillämpas ett år senare än de övriga ändringarna i regeringens proposition, dvs. först vid fastighetsbeskattningen för 2000. Detta innebär att skattemyndigheternas ökade utredningsuppgifter huvudsakligen kommer att infalla hösten 1999. Därigenom kan såväl den kommunala sektorn som de skattskyldiga ges tillräcklig och riktig information om reformen."

Enligt uppgift till utskottet har skatteförvaltningen än så länge inte gett några skriftliga anvisningar i frågan. Den kommunala sektorn är enligt den utredning utskottet fått inte på det klara med vad riksdagen avser att bestämmelsen skall innehålla. Detta kan i värsta fall leda till att de allmännyttiga samfunden inte utnyttjar sin möjlighet till en lägre fastighetsskatteprocentsats. I praktiken blir resultatet då det motsatta mot vad riksdagen vill uppnå genom lagändringen och vad som enligt utskottets mening också tydligt framgår av bestämmelsens formulering.

I 13 a § fastighetsskattelagen, sådan den föreslogs av utskottet och godkändes, kopplades

möjligheten till sänkt fastighetsskatteprocent-sats samman med de fall som anges i 22 § inkomstskattelagen. Utskottets förslag byggde på tanken att 20, 21 och 22 § inkomstskattelagen är självständiga bestämmelser utan inbördes beroende. Detta innebär att 22 § inte "gnagar" på tillämpningsområdet för 20 eller 21 § utan samtliga bestämmelser tillämpas särskilt. Ett annat villkor för att 13 a § skall kunna tillämpas är att byggnaden på fastigheten huvudsakligt är i allmänt eller allmännyttigt bruk. Utskottet anser att detta villkor inte uppfylls om byggnaden har varit uthyrd till gängse hyra till exempel för affärsbruk, kontorsbruk eller vanligt boende.

Finansministeriet bör enligt utskottets mening omedelbart utreda hur och varför den ovan relaterade situationen har kunnat uppstå och vidta nödvändiga åtgärder för att reda upp situationen så att riksdagens ovan relaterade vilja kan infrias. Eftersom lagförslaget innehåller ett stegvist ikraftträdande helt i enlighet med ovanstående, bör finansministeriet utan dröjsmål också vidta alla behövliga åtgärder för att se till att den rätta tolkningen av den nu aktuella lagen meddelas berörda instanser innan lagen börjar tillämpas allmänt. Härigenom kan det ges garantier för att lagen börjar tillämpas friktionsfritt.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om saken (*Utskottets förslag till uttalande*).

Utskottet påpekar att ärendet bråds kari allra högsta grad, eftersom lagen enligt en utredning från finansministeriet bör sättas i kraft den 17 november 1999.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår statsutskottet vördsamt

att lagförslaget i övrigt godkänns utan ändringar men att 12 a § 3 mom. ändras (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

12 a §

Skatteprocentsats för obebyggda byggnadsplatser

(1 och 2 mom. som i RP)

En byggnadsplats anses vara i samma ägares ägo då makar tillsammans äger byggnadsplatsen eller byggnadsplatsen annars är samägd i kvotdelar. Likaså anses en byggnadsplats vara i samma ägares ägo då en del av byggnadsplatsen ägs av ett bolag eller en annan sammanslutning som huvudsakligen är i den skattskyldiges ägo eller om byggnadsplatsen ägs av bolag som hör till samma koncern.

(4 och 5 mom. som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att finansministeriet genast utreder hur och varför genomförandet av den föregående ändringen i fastighetsskattelagen har lett till den för närvarande rådande situationen, som helt strider mot riksdagens uttalade vilja, samt att finansministeriet vidtar alla nödvändiga åtgärder för att reda upp saken. Vidare förutsätter riksdagen att finansministeriet effektivt ser till att den nu aktuella ändringen i fastighetsskattelagen, som innehåller ett stegvist ikraftträdande identiskt med den ovan avsedda lagändringen, inte i praktiken leder till en situation som strider mot lagstiftarens klart uttalade vilja.

Helsingfors den 27 oktober 1999

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Maria Kaisa Aula /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd (delvis)
medl. Pirjo-Riitta Antvuori /saml
Jorma Huuhtanen /cent
Timo Ihamäki /saml
Seppo Kääriäinen /cent
Reijo Laitinen /sd
Hanna Markkula-Kivisilta /saml
(delvis)
Tuija Nurmi /saml (delvis)
Virpa Puisto /sd

Ola Rosendahl /sv
Matti Saarinen /sd
Sakari Smeds /fkf
Irja Tulonen /saml
Kari Uotila /vänst
Jukka Vihriälä /cent
suppl. Matti Huutola /vänst
Ulla Juurola /sd
Bjarne Kallis /fkf
Kari Kantalainen /saml
Markku Laukkanen /cent.

RESERVATION

Motivering

Statsutskottet godkände inte våren 1998 regeringens proposition om höjning av fastighetsskatternas nedre gränser. Utskottet lyfte då i sitt betänkande fram den kommunala självstyrelsen och dess betydelse.

Utskottet ansåg att det inte är lämpligt att genom lag tvinga sådana kommuner att höja sina fastighetsskattesatser som hittills har ansett att det är fullt möjligt att använda lägre skattesatser. Utskottet godkände då endast en höjning av den övre gränsen, vilket ökade kommunernas spelrum.

Utskottet bör nu hålla fast vid sin tidigare ståndpunkt och förkasta propositionen till den del den gäller höjning av fastighetsskattens nedre gräns. Kommunernas bosättningsstrukturer är mycket varierande. Det är därför skäl att ge kommunerna så omfattande prövningsrätt som

möjligt när det gäller deras egen beskattningsrätt och fördelningen av skattebördan.

Det är motiverat att förkasta propositionen om höjning av de nedre gränserna också av den anledningen att regeringen lämnade propositionen till riksdagen i ett synnerligen sent skede. Kommunerna skall uppge sina skatteprocenter för skattestyrelsen senast den 17 november. I många kommuner har besluten för nästa år redan fattats.

Vi anser att 11 och 12 § fastighetsskattelagen bör bevaras i sin nuvarande form.

Förslag

Med stöd av det ovanstående föreslår vi

att lagförslaget i utskottets betänkande i övrigt godkänns i enlighet med betänkandet men att förslagen till ändring av 11 och 12 § förkastas.

Helsingfors den 27 oktober 1999

Maria Kaisa Aula /cent
Jorma Huuhtanen /cent
Seppo Kääriäinen /cent
Markku Laukkanen /cent

Jukka Vihriälä /cent
Bjarne Kallis /fkf
Sakari Smeds /fkf

